

Autonomni ženski centar
Konferencija:
«AUSTRIJSKI MODEL INTERVENCIJE U SLUČAJEVIMA NASILJA U PORODICI»
Beograd, 28.6.2007.

Tanja Ignjatović,
Autonomni ženski centar

Poštovane, poštovani,

U godini koju je Savet Evrope proglasio godinom borbe protiv nasilja u porodici nad ženama, u trenutku kada Srbija predsedava Savetom Evrope, samo nedelju dana posle održavanja 1000-e konferencije Komiteta ministara Saveta Evrope u Beogradu,

Imam odgovornost da podsetim da su aktivistkinje ženskih organizacija temu nasilja u porodici nad ženama učinile **vidljivom** javnosti u Srbiji, da smo uticale na zakonske promene i da poslednjih 5 godina uložemo napore da Srbija dobije **celovitu strategiju** protiv nasilja u porodici nad ženama, koja uključuje i jasnu politiku i dobro osmišljene zakone i precizno definisane intervencije koje omogućavaju primenu zakona.

Ovde ću se fokusirati na odgovornost i obaveze države, jer su one u ovom trenutku neproporcionalne interesovanjima profesionalaca u svim relevantnim službama - policiji, centrima za socijalni rad, tužilaštvu, sudovima, zdravstvenim i obrazovnim ustanovama, koji prepoznaju važnost teme, iskazuju potrebu za specifičnim znanjima i motivaciju da se povezuju, saraduju i uspostavljaju interne procedure, u odsustvu jasne politike i preciznih pravila. Takođe, one su neproporcionalne pokazanim interesovanjima i odgovornostima lokalnih samoprava da u svojim zajednicama organizuju prevenciju, koordiniraju službe i da se pridruže kampanji Saveta Evrope.

Brojni su **razlozi** zbog kojih nasilje u porodici i nasilje nad ženama nije politički prioritet u Srbiji i pored pokazatelja učestalosti i brutalnosti ovih dela. Želela bih da naglasim da su nedostatak političke volje, nepoznavanje međunarodnih standarda ljudskih prava, stereotipna shvatanja o rodnim ulogama, rasprostranjenost ličnih i profesionalnih predrasuda i neravnomerna raspodela moći, koja određene grupe ostavlja na marginama društva, najrelevantniji.

Ne mogu da tvrdim da u Srbiji nema političke volje da se u oblasti zaštite od nasilja u porodici nad ženama slede preporuke Ujedinjenih Nacija i Saveta Evrope, ali sasvim pouzdano mogu da konstatujem da još uvek **nema sistemskih rešenja** kojima bi se izbegla fragmentarnost zaštite u zakonodavnoj oblasti, a posebno u

efikasnoj i delotvornoj primeni postojećih zakonskih mera, koja bi povezala aktivnosti službi i organizacija na pružanju pomoći žrtvama, aktivnosti edukacije i usavršavanja stručnjaka, informisanja javnosti, programe za učinioce nasilja i slično. Sporadične akcije i izjave nisu dovoljne da bi se obezbedili odgovarajući resursi i vidljivi rezultati u smanjivanju nasilja.

Nasilje u porodici nad ženama je **univerzalna pojava** i države se ne razlikuju po tome da li u njima ima ili nema nasilja, nego po tome koju važnost pridaju problemu i kako organizuju postupanje i zaštitu.

- Socijalni i ekonomski problemi sa kojima se suočavaju zemlje u tranziciji, pa i Srbija, predstavljaju otežavajuće okolnosti, jer su žene njima češće i teže pogođene i država ima manje resursa, ali nisu uzrok nasilja, niti mogu biti opravdanje za nečinjenje.

- Privatnost više nije ograničenije - država može da se meša u porodične stvari ukoliko su ugroženi život, zdravlje ili sloboda njenih članova. Nema dileme, država je (po zakonima koje je usvojila i prema međunarodnim obavezama) dužna da štiti pravo na život, slobodu i ličnu sigurnost, odnosno dužna da spreči nasilje - gde god da se ono dešava. Takođe, država je dužna da stvori intereventne sisteme koji su naklonjeni žrtvama, da osobi koja je preživela nasilje pruži sveobuhvatnu i potpunu zaštitu, podršku da izađe iz nasilja i ostane u svojoj kući.

Iskustvo nam potvrđuje, dobra volja je nužna, ali nije dovoljna da bi se postigla efikasnost i praktični rezultati. Potpisivanje međunarodnih dokumenata i donošenje zakona samo su prvi koraci - primena, praćenje i procena rezultata su nužne pretpostavke uspostavljanja dobre prakse.

Stoga, ova Konferencija ima za cilj **lobiranje političkih aktera**, pozivanjem na standarde ljudskih prava, da se prihvate međunarodne preporuke, posebno Preporuka (2002)5 Saveta Evrope i ispune prihvaćene međunarodne obaveze, posebno Opšta preporuka br. 19 iz UN Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena, da se uspostavi politička volja i jasan politički mandat, da se specifičnim okolnostima u Srbiji kreativno prilagode modeli dobre prakse iz drugih država, da se identifikuju i uključe ključni akteri u vladi, ministarstvima i institucijama i da se uključe ženske organizacije sa dugogodišnjim iskustvom u pažljivo kreiranje politike i procedura u oblasti nasilja u porodici i nasilja nad ženama.

I na kraju, ako danas treba da procenjujemo važnost neke teme u Srbiji, nasilje u porodici, i nad ženama, je u vrhu prioriteta, a systemska rešenja i primena su pokazatelji funkcionisanja demokratije. Zato nam je nužna **dugoročna posvećenost svih**, jer kao što kaže naša gošća, gospođa Roza Logar, a njenom iskustvu se mora verovati:

Efikasna prevencija nasilja će koštati, ali nasilje koje nije sprečeno koštaće mnogo više.